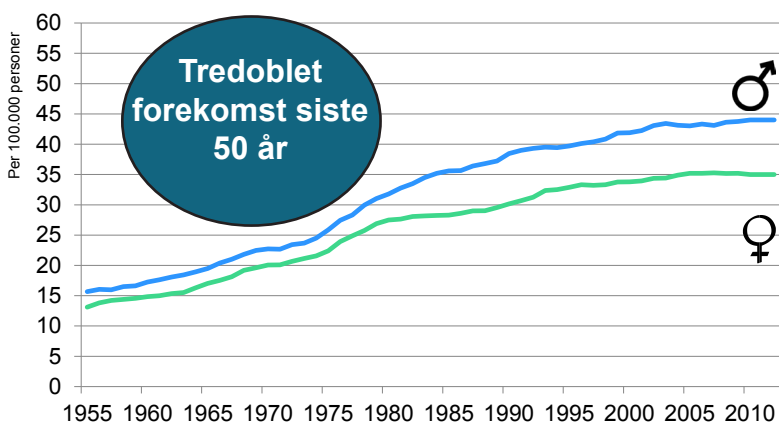
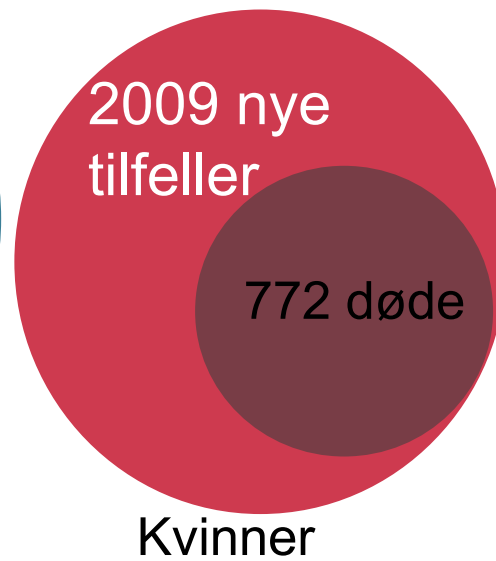
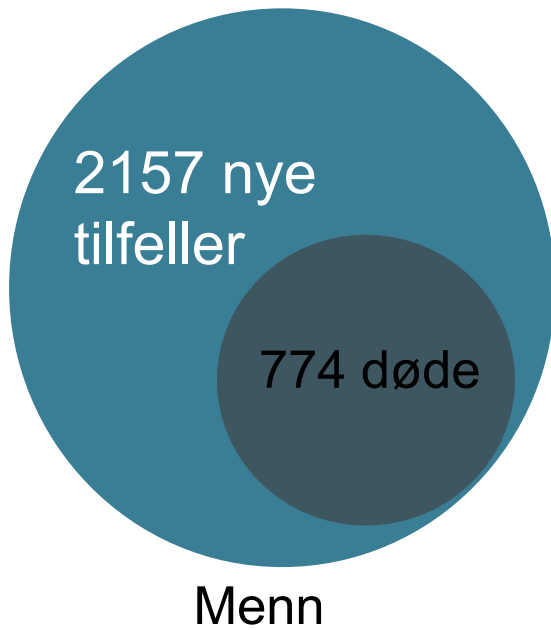

Verdens kreftdag 2016:

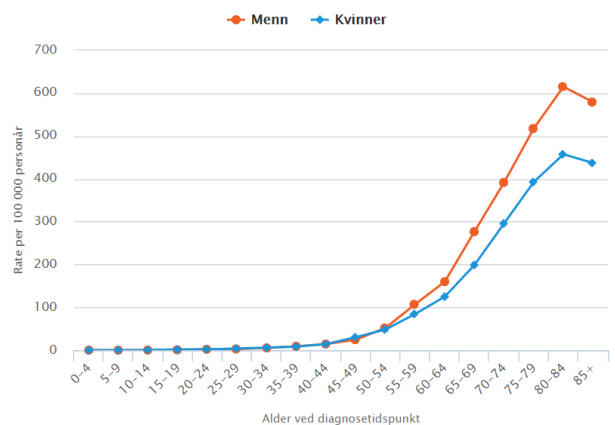
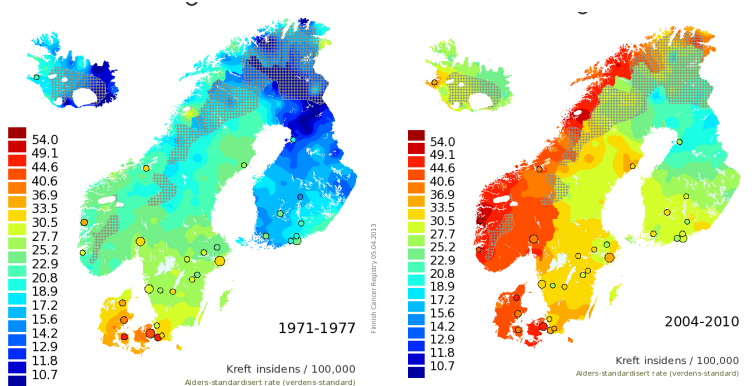
Nøkkeltall, tykk- og endetarmskreft i Norge

De fem store

Prostatakreft	4889
Tarmkreft	4166
Brystkreft	3348
Lungekreft	3019
Føflekkreft	2003

(Nye tilfeller i 2014)

Aldersspesifikk forekomst av kreft i i tykk- og endetarm (rektum), 2009-2013.

Prevalens:
Ved utgangen av 2014 var det

30872

personer i live i Norge som på ett eller annet tidspunkt i livet har fått en diagnose på tykk- og endetarmskreft

Fakta om tykk- og endetarmskreft

Norge har høyere forekomst av kreft i tykk- og endetarm enn USA og andre land i Europa. Sykdommen er mye vanligere i i-land enn i u-land, og det er klare holdepunkter for at kosthold og livsstil er risikofaktorer.

Tarmkreft er den nest hyppigste (etter brystkreft) kreftform hos kvinner, og nest hyppigste (etter prostatakreft) kreftform hos menn. Forekomsten er nær tredoblet i Norge i løpet av de siste 50 år.

Gjennomsnittsalder ved diagnose er vel 70 år.

Årsaker

De fleste tilfeller av kreft i tykk- og endetarm oppstår sporadisk, det vil si at det ikke er noen kjent arvelig (genetisk) disposisjon for å utvikle sykdommen. Man antar at 20-30 % av tilfellene ha sammenheng med arv.

Risikofaktorer

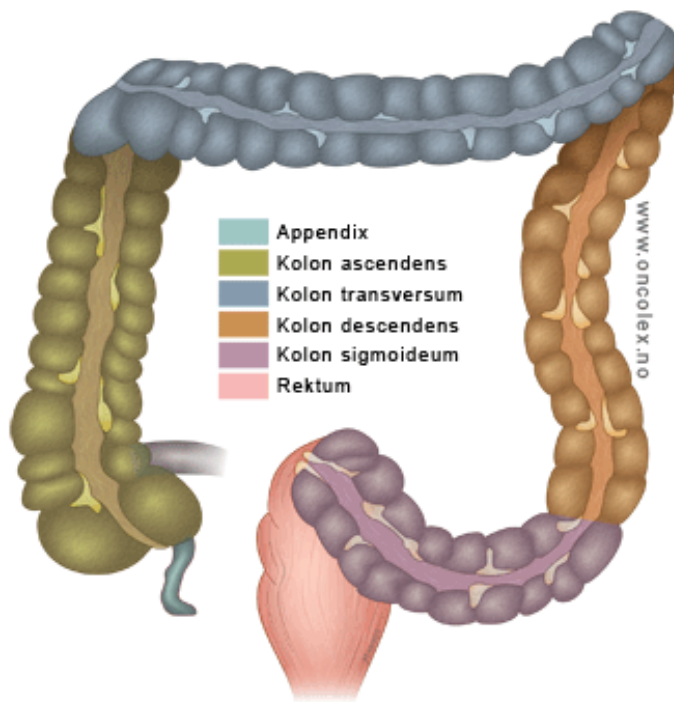
- Miljø og livsstil - Høyt fettinntak, stekt mat, høyt forbruk av tobakk og alkohol, fedme og inaktivitet kan trolig assosieres med økt forekomst av tarmkreft.
- Inflammatorisk tarmsykdom (ulcerøs colit og Crohns sykdom)
- Tidligere strålebehandling

Prognose ved kreft i tykk- og endetarm

Leveutsiktene har forbedret seg i løpet av de siste 30 årene. Viktigste behandlingsform er kirurgi, eventuelt supplert med stråling og cellegift.

- Ca 90 % overlever ved lokalisert sykdom (i og utenfor tarmvegg, men uten spredning til lymfeknuter).
- 76 % overlever ved regional sykdom (spredning til regionale lymfeknuter).
- 13 % overlever ved fjernspredning.

Cirka halvparten av tilbakefallene oppstår innen to år, og to tredjedeler oppstår innen tre år etter operasjonen. Tilbakefall senere enn fem år er svært sjeldent, men kan oppstå hos pasienter som fikk strålebehandling før operasjon.

Symptomer ved kreft i tykk- og endetarm

- **Blod i avføring.** Alle varianter er alarmsymptomer og skal straks utredes. Blodet kan være både friskt rødt, og mørkere rødt og blandet inn i avføringen dersom kilden til blødningen er langt oppe i tarmen.
- **Endret avføring.** Vekslende treg/løs avføring er vanlig ved kreft i tykktarm. Hos cirka 15-20 % stopper avføringen helt opp på grunn av at tarmpassasjen går tett. Ved endetarmkreft er hyppig, løs avføring og sterk avføringstrang typisk når svulsten har nådd en viss størrelse.
- **Smerter,** gjerne takvis og med forverring etter matinntak kan ses når tarmløpet holder på å gå tett. Vanligst ses det når svulsten sitter akkurat i overgang tynntarm/tykktarm, eller nederst i tykktarmen.
- Hos slanke personer kan det være mulig å **kjenne svulsten** utenpå buken.
- **Vekttap,** redusert almentilstand kan ses i avanserte tilfeller, særlig ved spredning.

Kilder:

www.kreftregisteret.no
www.onkolex.no